Geschiedenis in Vogelvlucht
1934 - 1944

Uit de schatkamer van de Vrienden

Geschiedenis in Vogelvucht 1934 - 1944

Jubileumboerk 1934–1944

In 1944 ontving mevrouw Laura de Groot-Ziere, oud-directiesecretaresse bij N.V. De Ringvaart, bij haar afscheid van het bedrijf een jubileumboek. Het boek was vervaardigd door Tom Lodewijk ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de betonfabriek.
In 1998 schonk ze het boek aan de Vrienden en schreef daarbij: “Het beschrijft de periode 1934-1944. Bijzonderheid: dit boek werd in het laatst van de Tweede Wereldoorlog gemaakt. Tekst, tekeningen en lay-out, alles van de hand van de heer Lodewijk, destijds vertegenwoordiger in bouwmaterialen bij De Ringvaart. Later werd hij journalist en schrijver en heeft hij zich ook in bloembollenkringen heel verdienstelijk gemaakt. Omdat in de oorlog papier, inkt, verf en fotomateriaal zeer schaars waren, zijn er maar twee van deze boeken gemaakt.”
De boeken zijn gemaakt van behangselpapier, waarop de tekeningen en foto’s zijn geplakt. Een van deze twee boeken kreeg mevrouw De Groot dus bij haar afscheid en is nu in ons archief.
In deze publicatie zijn alle tekeningen uit dit jubileumboek opgenomen.

Betonfabriek De Ringvaart (1934–2006)

De N.V. Betonfabriek De Ringvaart werd in 1934 opgericht door wegenbouwer P. Zanen en Ir. C. Smits. Zanen kocht samen met Ir. C. Smits de betonfabriek van C.G. van de Poll, die tijdens de crisisjaren failliet was gegaan. De betonfabriek had een groot bedrijfsterrein aan de Meerlaan, met een eigen haven die vanaf de Ringvaart te bereiken was. Het bedrijf was gespecialiseerd in de fabricage van heipalen, die op lange vrachtwagens door Hillegom werden vervoerd. Later kwam er een betonmortelcentrale en reden er betonmixers door de hele streek. Ook had het bedrijf een bouwmaterialenhandel.
In 1973 werd De Ringvaart overgenomen door de Britse Charcon Groep. Er werkten toen ruim 275 mensen bij het bedrijf. In de jaren ’80 kwam de betonfabriek in handen van Cementbouw Cruquius.
In 2006 werd de fabriek gesloten en daarna werd het hele fabriekscomplex binnen vijf jaar ontmanteld. De gebouwen en kranen werden grotendeels gesloopt. In de periode 2015-2019 worden op het Ringvaart-terrein 360 woningen gebouwd.
De kunstige letters ‘De Ringvaart’ die op het fabrieksgebouw langs de Olympiaweg stonden, hebben vrijwilligers van de Vrienden geïnspireerd tot het maken van een ontwerp voor een kunstwerk voor de wijk ‘Ringoevers’, te weten de naam van de wijk in soortgelijke kunstige letters op een hekwerk bij de ingang van de wijk. De Vrienden hebben het ontwerp voorgesteld aan de gemeente Hillegom en hopen op uitvoering ervan om zo een stukje geschiedenis in de wijk te plaatsen.

Tom Lodewijk

Tom Lodewijk (1911–1986) was journalist en werkte in de jaren ’50 voor de lokale krant. Hij had een vaste plek op de perstribune tijdens gemeenteraadsvergaderingen in Hillegom. In 1959 werd hij hoofd van de afdeling publiciteit van de Nederlandse Noodwacht; later werd dat de Stichting Bevordering Bescherming Bevolking. Hij hield in die functie regelmatig lezingen op de radio om de bevolking voor te lichten. Daarna keerde hij weer terug naar de bloembollen.
In 1966 werd hij journalist en hoofdredacteur van het Vakblad voor de Bloembollenteelt en -handel. Ook was hij secretaris van de Hillegomse Bloembollenbeurs tijdens de stichtingsjaren. Hij richtte ook de afdeling Hillegom van het Nederlandse Rode Kruis op.
In 1966 werd hij voor de Prot. Chr. Groepering in de Hillegomse gemeenteraad gekozen, maar in 1969 stopte hij alweer als raadslid wegens drukke werkzaamheden. Zijn opvolger werd Cees Smits, de directeur van De Ringvaart. Lodewijk schreef veel voor het Leidsch Dagblad en publiceerde ook boeken over de bloembollencultuur en de Bollenstreek, maar ook toneelbewerkingen en hoorspelen.

Geschiedenis in vogelvlucht

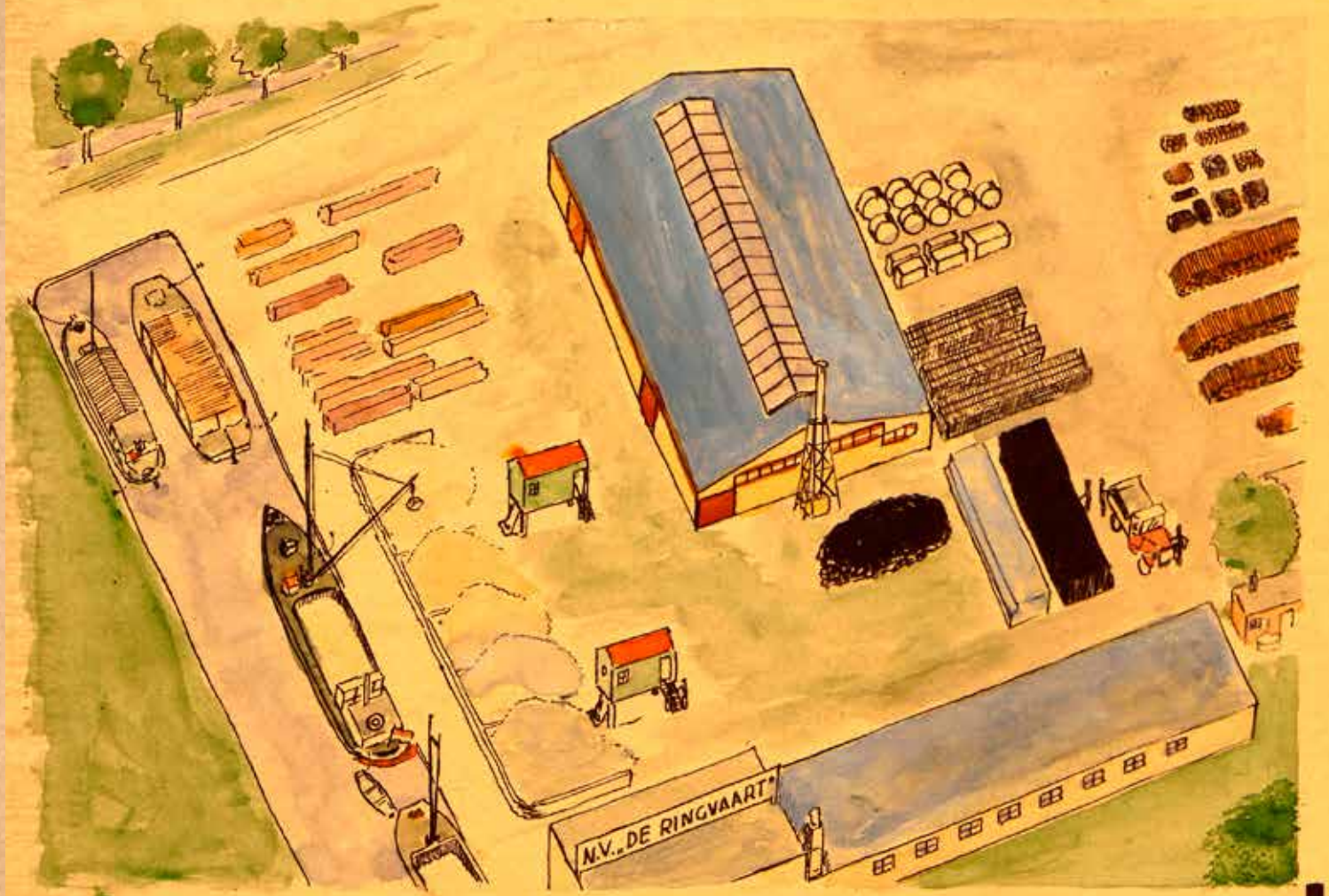

1934-1944

IN FEBRUARI 1934 KOCHT DE HEER P. C. ZANEN, DIRECTEUR DER N.V. P.C.ZANEN TE HEEMSTEDE, EEN FABRIEKSGEBOUW, TERREINEN EN MACHINES AAN DE MEERLAAN BIJ DE RINGVAART TE HILLEGOM, WELKE WERDEN GEHUURD DOOR DE N.V. „DE RINGVAART" IN OPRICHTING

OP 4 MEI 1934 WERD DE MINISTERIËLE VERKLARING-VAN-GEEN-BEZWAAR OP DE ONTWERP-ACTE VAN OPRICHTING ONTVANGEN

EN OP 26 MEI 1934 DE ACTE VAN OPRICHTING DER N.V. „DE RINGVAART" VOOR NOTS. D. LODDER TE HILLEGOM VERLEDEN.

HET MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL BEDROEG FL. 50.000.-, WAARVAN GEPLAATST EN VOLGESTORT FL. 10.000.-.

DE DIRECTEUR DE HEER C. SMITS BEZOCHT AANVANKELIJK DE TOEKOMSTIGE AFNEMERS PER MOTORRIJWIEL...

DE HEER J.F. SCHMITZ TE HAARLEM TRAD PER 2 MAART 1934 BIJ DE N.V. IN DIENST ALS

BETONWERKER, DOCH VERZORGDE DAARNEVENS DE ADMINISTRATIE

FUNGEERDE TEVENS ALS TERREINBAAS EN WANNEER HET ZO

TE PAS KWAM, TRAD HIJ OOK OP ALS VERTEGENWOORDIGER!

T. LODEWIJK

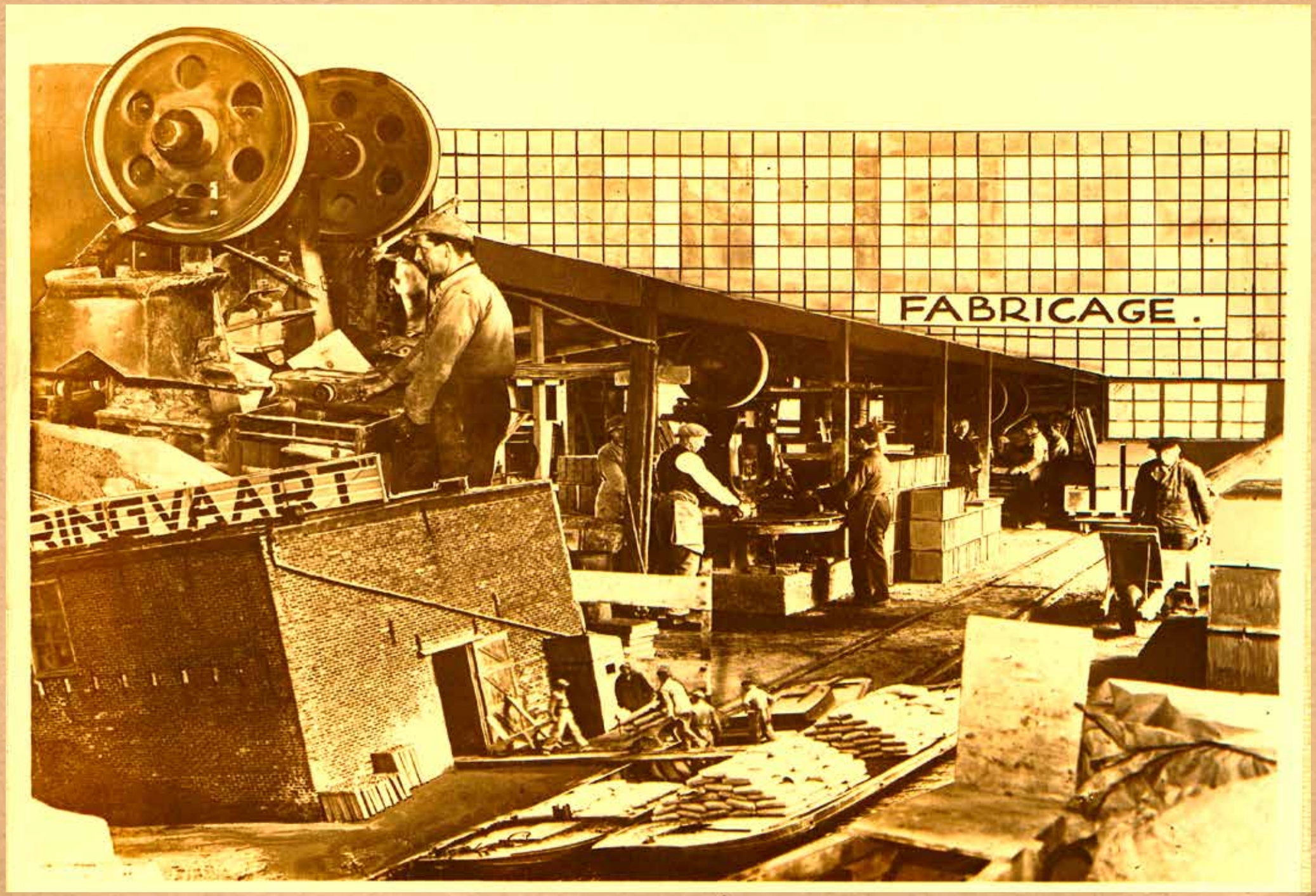
FABRICAGE .
RINGVAART

AL SPOEDIG BREIDDEN DE WERKZAAMHEDEN ZICH ZODANIG UIT, DAT DE HEER G. TEGELAAR ALS VERTEGENWOORDIGER PER AUGUSTUS 1934 BIJ DE N.V. IN DIENST TRAD. HIERMEDE KWAM TEGELIJKERTIJD DE EERSTE PERSONENAUTO IN BEDRIJF!

EN PER 1 JUNI 1934 DEED DE HEER J. DERKS ZIJN INTREDE TEN KANTORE DER N.V. ALS BOEKHOUDER TEVENS „EXPEDITEUR".....

TERWIJL DE ZAAK ZICH PER 1 JANUARI 1936 VERDER UITBREIDDE MET DE OPRICHTING VAN EEN FILIAAL AAN DEN HANDWEG TE AMSTELVEEN

WAAR AANVANKELIJK DE HEER KLEINHANS DEN SCEPTER ZWAAIDE, EN VERVOLGENS DE HEER J. CASSEE ALS VERTEGENWOORDIGER OPTRAD.

DE MOEILIJKHEDEN WAREN VELE, NIET HET MINST VAN DE ZIJDE DER DEBITEUREN DIE VAAK ALS „DUBIEUS" MOESTEN WORDEN GEBOEKT, ZULKS NIET DAN NADAT DE

REIZIGERS, SOMS „BIJ NACHT EN ONTIJ" VERGEEFS GETRACHT HADDEN DEZE POSTEN TE INCASSEREN.....

HOEWEL ER ZO AF EN TOE NOG WEL EENS WAT LOSKWAM ALS 'T HUIS GOED EN WEL VERKOCHT WAS!

OOK DE CONCURRENTIE WAS HEVIG EN DE VERTEGENWOORDIGERS KREGEN MEERMALEN TE HOREN, DAT ZE

VEEL TE DUUR WAREN OMDAT BIJ HUN COLLEGA DE KALKZANDSTEEN TWEE CENTEN PER DUIZEND GOEDKOPER WAS!

DE AANNEMERS HIELDEN ZO AF EN TOE COMPLETE „AANBESTEDINGEN" WAARBIJ DE „LAAGSTE INSCHRIJVER" DE GUNNING "KREEG/ALS ER TENMINSTE VOORAF GEEN ANDERE AFSPRAAK GEMAAKT WAS!/

DE VERTEGENWOORDIGERS DER VERSCHILLENDE FIRMA'S STAKEN ELKAAR DE LOEF AF IN HET BEDENKEN VAN ALLERLEI LISTEN OM TOCH MAAR VOORAL NIET HET EERST

PRIJS OP TE GEVEN! SOMS WERD OMSTREEKS HET MIDDERNACHTELIJK UUR NOG EEN KOOPOVEREENKOMST AFGESLOTEN!

DE „STRIJD OM HET BESTAAN"!

EEN KLEIN KANTOOR
EEN DRUK KANTOOR
'T ZIJ KRIJG OF VREE
HET WERK GAAT DOOR!

DE ZORG VOOR DEN INWENDIGEN MENS

IS ALTIJD EEN BELANGRIJK PUNT BIJ DE N.V. „DE RINGVAART" GEWEEST, VOORAL GEDURENDE DE OORLOGSJAREN WAS HET VAAK UITERST MOEILIJK, IEDEREEN VAN HET NODIGE, EN VOORAL

OP TIJD VAN KOFFIE TE VOORZIEN, VOORAL WANNEER OP HET ONVERWACHTST

NOG BEZOEKERS KWAMEN OP DAGEN! OP ALLERLEI MANIEREN

WORDT GETRACHT HIERIN TE VOORZIEN ZELFS WERD GEPOOGD VOOR REKENING VAN DE ZAAK EEN KOE TE KOPEN!

TAL VAN CLIËNTEN EN BEZOEKERS KENNEN DAN OOK VAN NABIJ DE GELAGKAMER VAN „OOME JAN"

WAAR ZELFS GEDURENDE DE SCHAARSE OORLOGSJAREN NOG WEL EENS EEN GOEDE BORREL TE KOOP WAS!

DEZE TOESTAND HAD ECHTER VELE NADELEN! AL TE DIKWIJLS TOCH KWAM MEN VOOR N GESLOTEN DEUR

EN DAARBIJ WAS HET ERG LASTIG VOOR IEDER TELEFOONTJE OVER TE MOETEN LOPEN

ZODAT BESLOTEN WERD IN HET „UITBREIDINGSPLAN" EEN GELEGENHEID TE CREËEREN TOT GENOT „IN EIGEN KRING"

VAN EEN EN ANDER VERWACHT MEN EEN GROTEN TOELOOP VAN NIEUWE RELATIES!

LABORATORIUM-ONDERZOEK

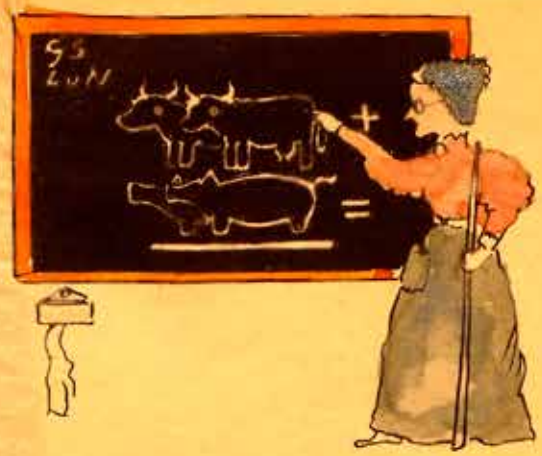

Koeien bij varkens optellen

WORDT DEN MENS REEDS IN DE EERSTE KLAS DER LAGERE SCHOOL ALS IETS ONMOGELIJKS BIJGEBRACHT...;

Máár.... DE BOEKHOUDER VAN DE N.V. „DE RINGVAART" KREEG IN DE OORLOGSJAREN WEL MEÉR HETEROGENE EENHEDEN BIJ ELKAAR OP TE TELLEN! GELUKKIG VOOR HEM KWAMEN DEZE POSTEN NIET „IN NATURA" IN DE BOEKEN VOOR, ANDERS

ZOUDEN DE MEEST UITEENLOPENDE ZAKEN IN DE CREDIT-KOLOMMEN VERSCHIJNEN, ZOALS

DAMESKOUSEN / OM VAN KLEDINGSTUKKEN VAN INTIEMEREN AARD NIET TE SPREKEN // DOCH OOK

DRUIVEN UIT DE WESTLANDSE KASSEN EN APPELS UIT DE BETUWE,

COMPLETE HERENCOSTUMES ZO GOED ALS PRIMA EIGENHEIMERS!

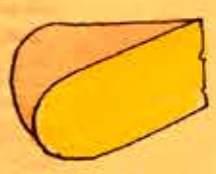

KAAS WAS EVENEENS ZEER IN TREK, SOMS VOLVET, SOMS NAUWELIJKS 20+ ... EN OOK TARWE

SNIJBONEN VOOR DE INMAAK WERDEN IN DANK AANVAARD, EN ER WAS EEN TIJD...

DAT SPIRITUALIEN OOK IN DE BOEKEN VOORKWAMEN, MAAR METTERTIJD WERDEN DEZE

EVENALS DE SIGAREN, STEEDS ZELDZAMER EN... STEEDS SLECHTER!

ZELFS BOEKEN WERDEN NIET ALS RUILMIDDEL VERSMAAD, EN

DROEGEN NIET WEINIG BIJ TOT DE ERUDITIE VAN DE DIRECTIE DER N.V.!

OOK HET ZEEP-PROBLEEM WERD AF EN TOE OP DEZE WIJZE OPGELOST! ALLES KWAM TE PAS:

BOTER, JAM, GROENTEN IN BLIK, BREIWOL EN MELOEN EN DEDEN ALS BETAALMIDDEL DIENST...

GEZWEGEN VAN DE REST!

ZODAT DE BOEKHOUDER VAN „DE RINGVAART" NIET ALLEEN MOET BESCHIKKEN OVER BUITENGEWONE OPTEL-CAPACITEITEN, MAAR

OOK OVER KENNIS MOET BESCHIKKEN, DIE MET DE BETONWAREN INDUSTRIE OGENSCHIJNLIJK IN GEEN ENKEL VERBAND STAAT!

T. LADEWIJK

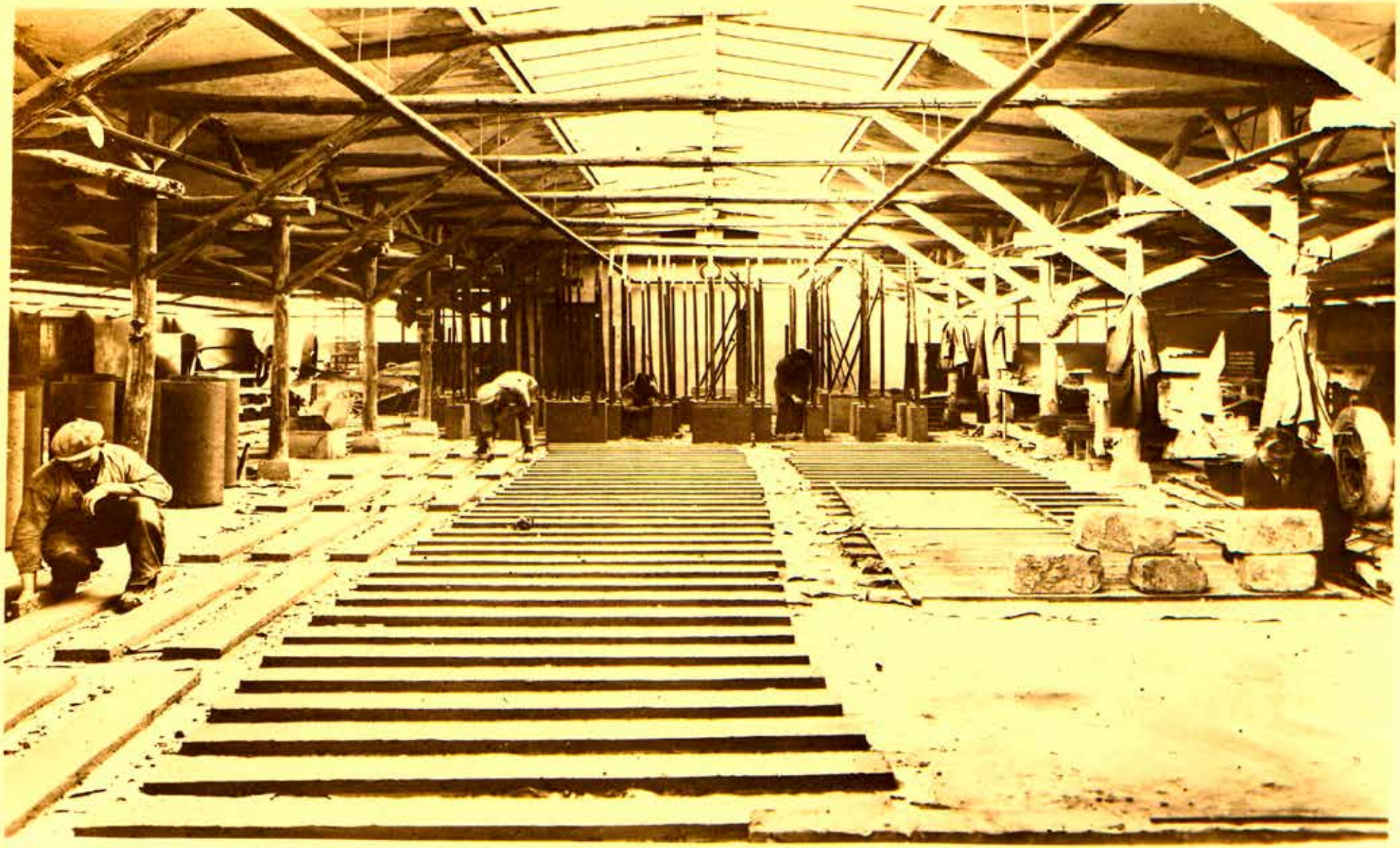

VERVAARDIGING BETONPRODUCTEN
(NIEUWE BETONFABRIEK)

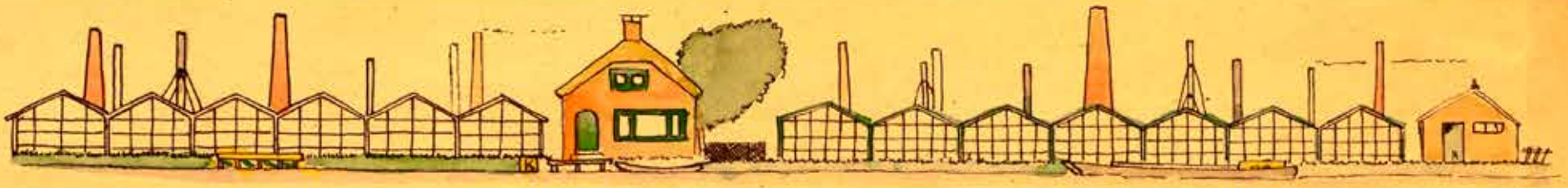

NIEUW AFZETGEBIED IN OORLOGSTIJD: 'T WESTLAND!

TOEN DE OORLOG UITBRAK, LAG DE BOUWNIJVERHEID STIL, EN

BRAK DE „BRAINTRUST" VAN DE RINGVAART" ZICH HET HOOFD OVER DE VRAAG:

HOE DE FABRIEK AAN T DRAAIEN EN DE MENSEN AAN HET WERK TE HOUDEN!

TOT ÉÉN DER VERTEGENWOORDIGERS OP T IDEE KWAM, ZIJN GELUK EENS BIJ DE TUINDERS IN 'T WESTLAND TE GAAN PROBEREN, EN SPOEDIG

KWAMEN DE EERSTE ORDERS OP BETONPLATEN BINNEN, DIE HET WESTLAND EEN GEHEEL ANDER AANZIEN ZOUDEN GEVEN....WANT

VOORDIEN WERDEN BIJ REGEN DE TUINPADEN HERSCHAPEN IN WARE MODDERPOELEN, ZODAT

WIE ZONDER KLEER EN SCHOENBORSTEL OP STAP GING, ER AL SPOEDIG ONTOONBAAR UITZAG!

DE TUINDERS WAREN NIET AANSTONDS VAN HET NUT OVERTUIGD EN HET BEGIN WAS OOK HIER MOEILIJK, MAAR

HET „RINGVAART" PRODUCT WERD AL HEEL SPOEDIG POPULAIR EN DE VERKOOP LEVERDE NIET ZOVEEL MOEILIJKHEDEN MEER OP...

JA, KON ZO AF EN TOE ZELFS ONDER EEN PARTIJTJE BIL, JARTEN TOT STAND WORDEN GEBRACHT!

DE ENE SCHEEPSLADING BETONPLATEN NA DE ANDERE WERD NAAR HET WESTLAND VERVOERD. VAN OCTOBER 1942 TOT OCTOBER 1943 WERD RUIM 1470 TON BETONPRODUCTEN AFGELEVERD. WANNEER ALLE, GEDURENDE DIT TIJDVAK GELEVERDE, BETONTEGELS ACHTER ELKAAR WERDEN GELEGD, VORMDEN ZE EEN PAD VAN 28 KILOMETER VAN HAARLEM NAAR LEIDEN!

EENGEZINS-SCHUILKELDERS TE HAARLEM GEDEMONSTREER
PRACTISCHE BIJDRA
SCHUILKELDER VOOR PARTICULIEREN
EERSTE CONSTRUCTIE IN HAARLEM.
Kan in iederen tuin aangebracht worden.
LUCHTBESCHERMING
Demonstratie met model-schuilkelder
Luchtbescherming.
DE RINGVAART SCHUILKELDER.
PRIVÉ-SCHUILKELDER IN DEN TUIN
Nieuw model van gewapend beton; bij verhuizing kan men den kelder.... meenemen!
(Van onzen correspondent.)
Plaats voor vier man
Een geslaagde proef, zegt commissaris Tenkinck
DE THUISZITTERS.

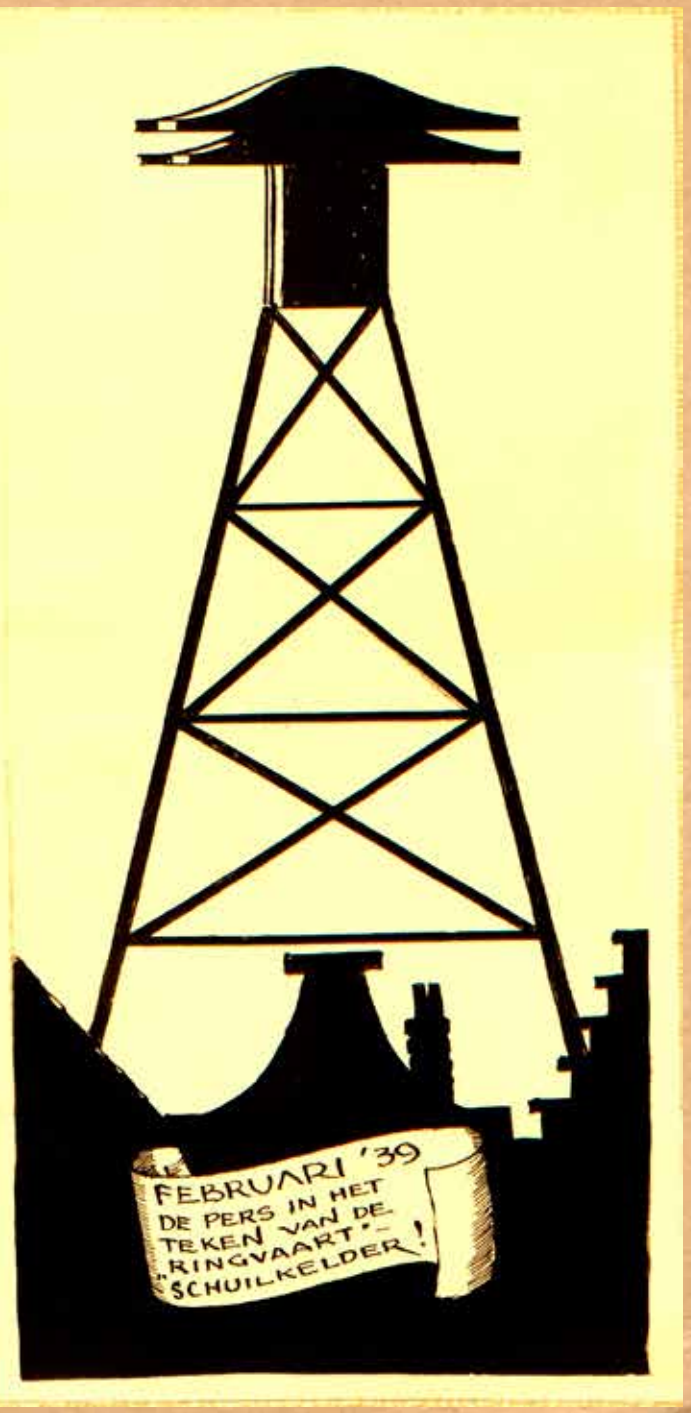
FEBRUARI '39
DE PERS IN HET TEKEN VAN DE „RINGVAART"-SCHUILKELDER!

DE RINGVAART SCHUILKELDER.

DEN 6 FEBRUARI 1939 VOND OP DE BINNENPLAATS VAN HET HOOFDBUREAU VAN POLITIE TE HAARLEM EEN DEMONSTRATIE PLAATS MET EEN ERNGEZINS-SCHUILKELDER, VOLGENS ONTWERP VAN DEN HEER J.F. SCHMITZ VERVAARDIGD DOOR DE N.V. „DE RINGVAART"; DE COMMISSARIS VAN POLITIE / HOOFD L.B.D / EN VERSCHEIDENE PERSFOTOGRAFEN EN VERSLAGGEVERS WAREN OP 'T APPEL.....

AL SPOEDIG BRACHT DE POST TAL VAN AANVRAGEN, UIT ALLE DELEN VAN HET LAND, OM INLICHTINGEN

DE TELEFOON STOND NIET STIL EN HET PERSONEEL KREEG DE MEEST

INGEWIKKELDE EN FANTASTISCHE VRAGEN TE BEANTWOORDEN MAAR INTUSSEN

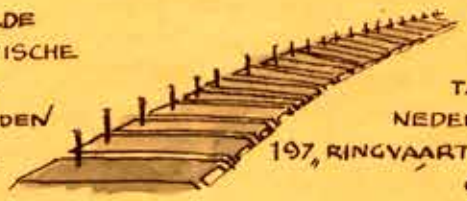

WERDEN IN TOTAAL DOOR GEHEEL NEDERLAND ~~~~ 197 „RINGVAART"-SCHUILKELDERS GEPLAATST!

IN EEN SPECIAAL DAARVOOR BESTEMD AUTOOTJE, IN DE WANDELING „HET AVONDTOILET" GENAAMD, DOORKRUISTE DE „SCHUILKELDERPLOEG" GEHEEL NEDERLAND...

DEN EENEN DAG WAS HET SOMS „POMPEN OF VER------" EN DEN ANDEREN DAG...

MOESTEN EEUWENOUDE FUNDERINGEN WORDEN OPGERUIMD OF

VOORTDUREND REKENING GEHOUDEN WORDEN MET DREIGENDE ZAND STORTINGEN

T. LOOSVUR

DE „SCHUILKELDER-COLONNE"

Transport-
beton

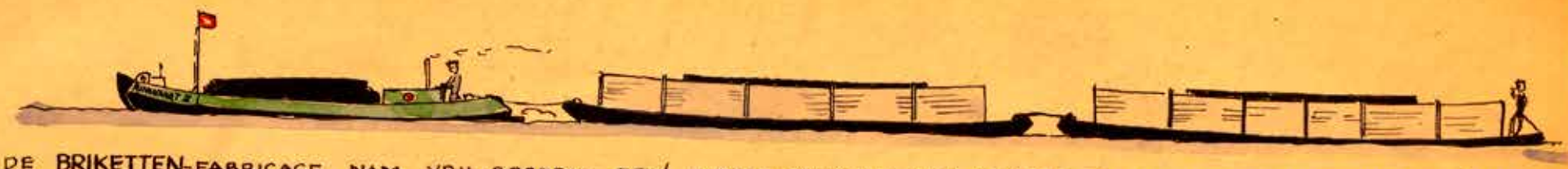

DE **BRIKETTEN**-FABRICAGE NAM VRIJ SPOEDIG EEN GROTE VLUCHT. MET ENKELE BRANDSTOFFENHANDELAREN TE HAARLEM EN AMSTERDAM WERD EEN OVEREENKOMST GESLOTEN, EN DUIZENDEN TONNEN BRIKETTEN VERLIETEN ZOWEL PER SCHIP ALS PER AS DE FABRIEK. DE GRUISLEVERANTIE HAD EVENEENS DOOR DEZE FIRMA'S PLAATS, TERWIJL DE VERTEGENWOORDIGERS STAD EN LAND AFREISDEN OM, WAAR MOGELIJK, ANTHRACIETFIJN OP TE KOPEN...

OOK ANDEREN, DIKWIJLS IN 'T GEHEEL NIET DAARTOE INGERICHT, GINGEN NU ECHTER BRIKETTEN VERVAARDIGEN EN VERKOCHTEN ZE TEGEN WOEKER-PRIJZEN, TERWIJL

DE PRIJZEN VAN HET ANTHRACIETFIJN TOT HET VIERVOUDIGE OMHOOGLIEPEN DOOR DE GROTE VRAAG...

TOT HET RIJKSKOLEN-BUREAU DE HELE BRIKETTENFABRICAGE TOT NADER ORDER STOPZETTE!

AANSTONDS WERD NU CONTACT MET HET R.K.B. GEZOCHT EN GETRACHT VERGUNNING VOOR DE FABRICAGE TE BEKOMEN. DOOR DE VELE

BESPREKINGEN DIENAANGAAN-DE WAS „DE RINGVAART" TEN SLOTTE BIJ HET R.K.B. „ALS KIND AAN HUIS"....

EN OP 19 JUNI 1941 WERD DOOR HET R.K.B. DE VERGUNNING VERLEEND!

DE HANDELAREN HADDEN DOOR DE TE GERINGE WINSTMARGE/DOOR HET R.K.B. VASTGESTELD/ NU NIET LANGER INTERESSE, ZODAT DE PRODUCTIE ZICH OPHOOPTE...

EN GEEN AFZETGEBIED VOOR DE BRIKETTEN TE VINDEN WAS, BEHALVE ZO NU EN DAN EEN PARTICULIER....

DIE HONDERD KILO OP DE BON BESTELDE. TENSLOTTE KON RECHTSTREEKS GELEVERD WORDEN AAN DE STEENFABRIEKEN!

T. Hoevik

ANTHRACIET-BRIKETTEN

De vervaardiging van Anthracietbriketten in tegelvorm, naar een vinding van den fabrieksbaas, den heer A.C. de Snoo /rechts boven/. De briketten worden gefabriceerd uit anthracietfijn, met gebruikmaking van cement als bindmiddel.

„DE SLEEPBOOT"

DEN 11EN MEI 1942
REED DE DIRECTEUR
MET ZIJN AUTO IN DE
RINGVAART NABIJ DE
CRUQUIUS. HIJ KON DEN
WAGEN ONGEDEERD, EN
ZELFS GROTENDEELS
DROOG, VERLATEN.
MET MAN EN MACHT
WERD DE WAGEN OP 'T
DROGE GETROKKEN. ON-
DERSTAANDE FOTO'S GE-
VEN HIERVAN EEN
BEELD

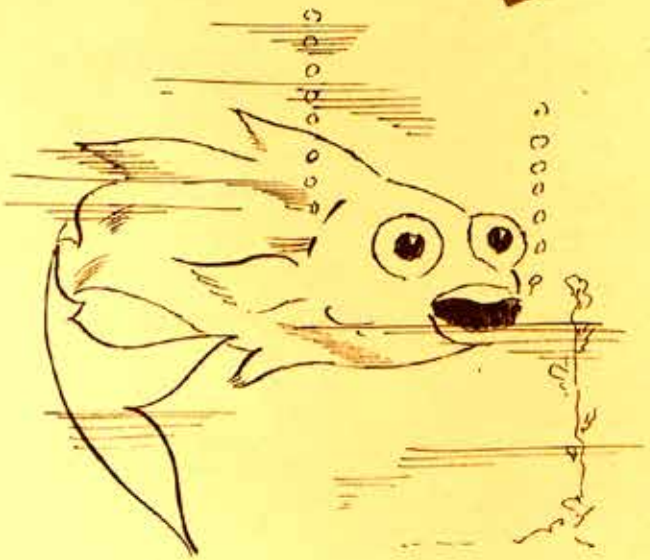

VAN DE ONTMOETING,
WELKE HIJ TIJDENS
Z'N KORTSTONDIG VER-
BLIJF ONDER WATER
HAD, IS HELAAS GEEN
FOTO VOORHANDEN.
NEVENSTAANDE AF-
BEELDING TRACHT IN
DIT GEMIS TE VOORZIEN!

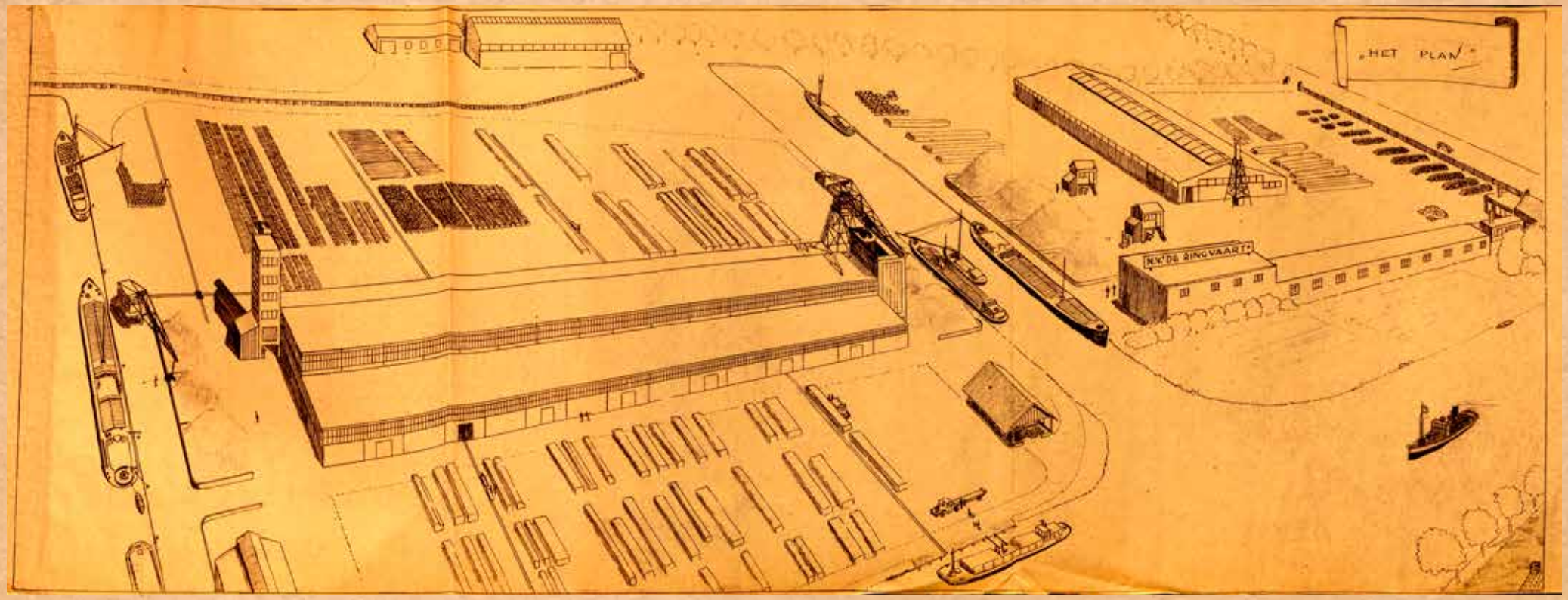
„HET PLAN"
N.V. DE RINGVAART

In een ander album staan ook nog enkele tekeningen van Tom Lodewijk uit 1944 - 1945

„De Ringvaart"...

bezet gebied!

OP EEN KWADEN DAG STAPTE N „OBERSCHARFÜHRER-SS" 'T KANTOOR BINNEN EN KONDIGDE PERMANENTE IN-KWARTIERING VAN 'N TELEFOONWACHT AAN! HIERMEE WERD 'T KANTOOR VAN DE N.V. „DE RINGVAART" TOT „BEZET GEBIED" VERKLAARD!

HERR OBERSCHARFÜHRER MONSTERDE HET PERSONEEL MET WELGEVALLEN EN MAAKTE DEN TEKENAAR 'T TWIJFELACHTIG COMPLIMENT „SIE WERDEN EIN RICHTIGER SS-MANN SEIN!"

DE „TELEFONWACHE" DIE VOLSTREKT NIETS ANDERS TE DOEN HAD DAN TE WACHTEN, VERVEELDE ZICH DOOD. HET DUURDE DAN OOK NIET LANG, OF CONTACT MET DE BUITENWERELD WERD GEZOCHT...

EN GEVONDEN!
'S ZONDAGS HINGEN ENKELE JEUGDIGE DORPS„SCHONEN" OVER 'T RAAMKOZIJN, TOT SCHRIK EN ONTZETTING VAN NIEMAND MINDER DAN

MEVROUW DE SNOO, DIE AANSTONDS DEN DIRECTEUR OPBELDE. HOE DEZE DEN VERLIEFDEN KRIJGSMAN TOESPRAK, IS IN ZEKEREN ZIN

'N MILITAIR GEHEIM. WIJ WILLEN DAN OOK SLECHTS HET UITEINDELIJK RESULTAAT VAN DEZE „GEDACHTENWISSELING" VOOR 'T NAGESLACHT BEWAREN!

T. LODEWIJK
SS-SCHUTZE HONORIS CAUSA.

de donkere winter van '44

SPOORWEGSTAKING – KOLENNOOD – STROOMAFSNIJDING .... ALLE GOEDE DINGEN BESTAAN IN DRIEËN! MET ÉÉN SLAG LAG HET BEDRIJF VAN „DE RINGVAART" STIL! MAAR... MEN ZAT NIET BIJ DE PAKKEN NEER!

BRIKETTENFABRICAGE STOND STOP .... GÉÉN STROOM, GÉÉN ANTHRACIETFIJN.... MAAR WÉL 'N HELE WAGON SULFIETLOOG, ZOËVEN AANGEKOMEN, DAT NU NUTTELOOS MOEST BLIJVEN LIGGEN!

OM IN DEN BRANDSTOFNOOD TE VOORZIEN, WERD 'T PERSONEEL AAN 'T HOUTZAGEN GEZET!

ALLE KLOKKEN STONDEN STIL – DE SIRENE („DE KIKKER") ZWEEG – BEGIN EN EIND VAN DEN WERKTIJD WERD AANGEGEVEN OP 'N DOODGEWONE TOETER...

NA ZONSONDERGANG KON MEN NIETS MEER UITVOEREN. WERD ER SOMS NOG LAAT „GECONFEREERD" DAN MOEST DIT

GEBEUREN BIJ 'T SCHIJNSEL VAN HET HAARDVUUR. NA AFLOOP ZOCHT MEN DAN, IN 'N EGYPTISCHE DUISTERNIS, TASTEND EN STRUIKELEND Z'N WEG!

T. LODEWIJK

GEBOUWEN EN TERREINEN VAN DE N.V. „DE RINGVAART" OP 21 DECEMBER 1944 OM 17.00 UUR N.M.

Razzia's!

DE ANIMO VOOR DEN „ARBEITSEINSATZ" TEN BEHOEVE VAN DE DEUTSCHE WEHRMACHT WAS NIET GROOT... OOK VAN HET PERSONEEL VAN „DE RINGVAART" MELDDE ZICH NIEMAND AAN!

DE HIEROP VOLGENDE RAZZIA'S DOOR DUITSE SOLDATEN, WELKE OOK HILLEGOM MEERMALEN ONVEILIG MAAKTEN, HADDEN TOT GEVOLG EEN ALGEMEEN „ONDERDUIKEN" EN... EEN OPZIENBARENDE VERSCHUIVING VAN HET GEMIDDELD LEEFTIJDSPEIL!

OOK DE TERREINEN VAN „DE RINGVAART" BLEVEN NIET ONGEMOEID! DE SPEURHONDEN STAKEN HUN NEUS ZELFS IN DE ZANDTRECHTERS, MAAR DE ARBEIDERS ZATEN ÉLDERS VEILIG OPGEBORGEN!

VOOR 'T OVERIGE WERD NIETS ONBEPROEFD GELATEN, OM INGEVAL VAN NOOD DEN DANS TE ONTSPRINGEN!

DE DIRECTEUR BEGAF ZICH OP ZEKEREN AVOND, IN DEN AANVALLIGEN LEEFTIJD VAN 35 JAAR, TE BED.....

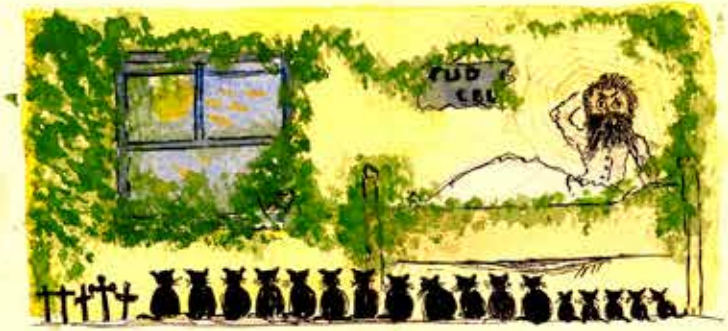

OM EERST OP 41-JARIGEN LEEFTIJD WEDER TE ONTWAKEN! DOORNROOSJE REDIVIVA!

T. LOURWIJK 1945

SPOORWEGSTAKING!

ALLE VERKEER LAMGELEGD! ALLE MOTORVOERTUIGEN EN SCHEPEN INBESLAGGENOMEN!
DE AUTO VAN DEN DIRECTEUR, DIE „TOT HET BITTER EINDE" GEREDEN HAD, ACHTTE HET NU WELLETJES EN VERDWEEN...

IN PLAATS VAN DE VRACHTAUTO KWAM DE 1 P.K., EN, ALS 'T NIET ANDERS KON, DE HANDKAR...

DE BAKFIETS /MET HOUTEN WIELEN EN 'N „SURROGAAT" ACHTERBAND/WAS, INDIEN NIET IN REPARATIE,

'N ONSCHATBAAR VERVOERMIDDEL. EN IN DEN WINTER WAS ER...
DE SLEE!

EN AL WERD 'T VERKEER TE WATER BEDREIGD MET INBESLAGNEMING DOOR

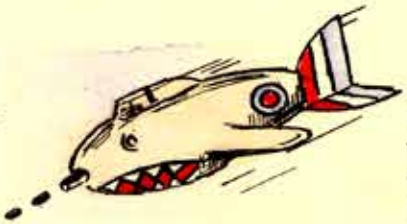

DEN VIJAND... OF BESCHIETING DOOR ONZE BONDGENOOTEN

ONDANKS DAT ALLES WERD DE „RINGVAART" VLOOT DIT JAAR WEER UITGEBREID!

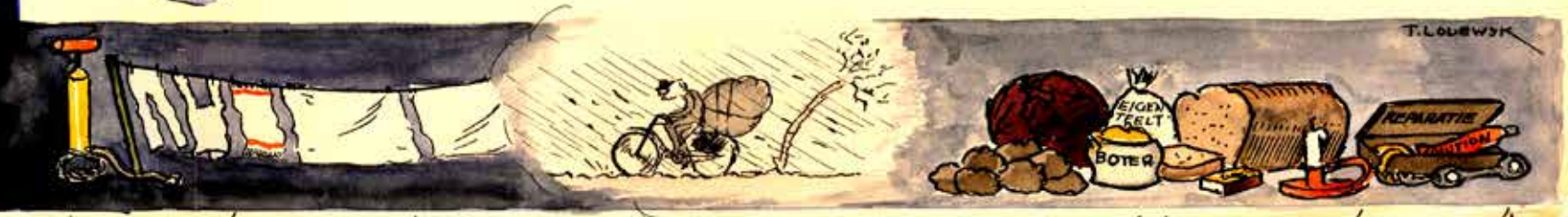

...MAAR ALS JE EENS /OP DE FIETS/ VOOR ZAKEN 'N PAAR DAGEN OP STAP MOEST, MOCHT JE WELHAAST 'N VERHUISWAGEN MEENEMEN!